

Érettségi vizsga 2020

**E. d) próba
Pszichológia**

20-as tesztváltozat

Humán profil az elméleti szakirányban; szolgáltatások profil a szakközépiskolai szakirányban; és minden profil és szak a vokacionális szakirányban, a katonai profilt leszámítva

- Minden tétel kötelező. Hivatalból jár 10 pont
- Tényleges munkaidő 3 óra.

I. tétel

(30 pont)

Írjátok a vizsgalapra a helyes válasznak megfelelő betűjelet az alábbi helyzetek mindegyikére. Csupán egyetlen válasz helyes.

1. Az alhasi fájdalom, melyet valamilyen emésztési zavar okoz, ilyen típusú érzet:
 - a. interoceptív
 - b. exteroceptív
 - c. proprioceptív
 - d. pozitív érzelmi színezetű
2. Az előttem lévő papírlap észlelési képe:
 - a. egyidejű az őt körülvevő tárgyakéval
 - b. tartalmilag szegény
 - c. egy panoramikus kép
 - d. tartalmaz úgy konkrét, mint elvont tulajdonságokat
3. A képzetek minősége függ:
 - a. az észlelés minőségétől
 - b. a tárgy minőségétől
 - c. a fényerőtől
 - d. a belső figyelemtől
4. Az emberre jellemző megismerési szükséglet az alábbi szükséglet-csoportba tartozik:
 - a. szociális
 - b. elsődleges
 - c. lelki
 - d. veleszületett
5. Az érzelmi folyamatok keretében első helyen áll:
 - a. a tárgy szubjektív értéke és jelentősége
 - b. az az érték és jelentőség, melyet a szükséglet jelent a személy számára
 - c. a belső tényezők közötti kölcsönhatás
 - d. azon hajlamuk, hogy vagy a pozitív, vagy a negatív pólus körül forogjanak
6. Nem szerepel a figyelem meghatározó jegyei között:
 - a. tájékozódás
 - b. szelektivitás
 - c. összpontosítás
 - d. elterelés
7. A kitűzött célok elérése érdekében kifejtett fizikai és idegi energia az alábbi akarati vonást jellemzi:
 - a. nyugalom
 - b. akaraterő
 - c. állhatatosság
 - d. függetlenség

8. Az eredetiségnek az a magas szintje, mely forradalmi változásokat határoz meg, és feltételezi egy adott terület, valamint a korábbi lehetőségeket meghaladó megértési tapasztalatok átszervezését, a kreativitás következő szintjét jelzi:
- újító (innovatív)
 - feltaláló (inventív)
 - teremtő (emergens)
 - termelő (produktív)
9. Általában a diákok tanulásra motiválásának a leghatékonyabb módja a jutalmazáson alapul, mivel:
- pozitív érzelmi átélések társulnak hozzá
 - negatív érzelmi átélések társulnak hozzá
 - esetében hiányoznak az érzelmi átélések
 - ez az egyetlen megengedett
10. Ismétlődés révén a hangulatok átalakulhatnak:
- mindennapi emóciókká
 - érzelmekké
 - képességekké
 - jellemvonásokká

II. tétel

(30 pont)

A.

A bal oldali oszlopban az emlékezés formái vannak felsorolva, a jobb oldali oszlopban pedig azokra vonatkozó igaz kijelentések. Írjátok fel a vizsgalapra a helyes társításokat a bal oldali oszlopban szereplő betűk és a jobb oldali oszlopban szereplő, nekik megfelelő számok között.

a. Szándékos bevésés	1. Az jellemzi, hogy az információk bevésése, tárolása és előhívása előzetes szándék és külön erőfeszítés nélkül történik.
b. Önkéntelen bevésés	2. Megértés nélkül történik, formális tanuláshoz vezet, időben nem tartós.
c. Mechanikus (gépies) bevésés	3. Az a magasabbrendű megismerési lelki folyamat, melynek során új ötletek vagy projektek kerülnek kidolgozásra az előzetes tapasztalat kiválasztása, csoportosítása és újrakombinálása által.
d. Logikus (értelmes) bevésés	4. A bevésendő anyag jelentésének, összefüggéseinek megértésére épül.
	5. Tudatosan valósul meg, egy cél alapján, használva az ismétlést.

12 pont

B.

Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget:

A beszéd és a gondolkodás között egy felbonthatatlan egység létezik, a gondolkodás termékei, a fogalmak, az ítéletek és következtetések szavakban, mondatokban és összetett mondatokban fejeződnek ki; de a beszéd és a gondolkodás nem azonos, ugyanazt a gondolatot a beszéd különböző formáival lehet kommunikálni.

Az alábbi szövegből kiindulva válaszoljatok az alábbi kérdésekre:

1. Nevezetek meg két lelki folyamatot, melyre a szöveg explicit módon utal. **4 pont**
2. Határozzátok meg az 1. pontnál megjelölt lelki folyamatok egyikének 3 jellemzőjét. **6 pont**
3. Alkossatok egy példát, mellyel szemléltettek egyet a beszéd funkciói közül **4 pont**
4. Érveljetek, hozzávetőleg 5 sorban amellett, hogy a megértés a gondolkodás alapfunkciója (alapműködése). **4 pont**

III. tétel

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget:

A nagydarab, vállas, nehézkesen mozgó, napsütötte, eső- és szélverte arcú asszony, Mara egész nap dolgozik, fáradhatatlanul és energikusan. Zord, hallgatag nő, az emberi méltóság kiélezett érzékével, aki elhatározta, pénzt gyűjt, hogy megszabaduljon a szegénységtől és felnevelje két gyerekeit.

Bátor és ellentmondást nem tűrő, állhatatos és a fősvényéig menően megfontolt. Mara hatalmas munkabírással és gyakorlati intelligenciával rendelkezik, mely élettapasztalatából fakad, és ezért nem költekezik könnyedén gyerekei számára, mert bár nagyon szereti őket, elegendő pénzt akar összegyűjteni, mely erőt ad számára az élet legyőzésére, és lelki nyugalmanak a biztosítására. Energikus és törekvő, de nyugodt. Mara a keménység maszkja alatt nagyfokú érzékenységet rejt, szenved, valahányszor gyerekei nehézségekkel küzdenek, mindig új megoldást talál, hogy megszabadítsa őket a bajból, mindig az ő pártjukat fogva.

(Ioan Slavici – Mara – text adaptat)

Kiindulva az alábbi szövegből, feleljetek az alábbi kérdésekre:

A. Nevezzétek meg, C. G. Jung elmélete alapján Mara temperamentumtípusát. Jelöljétek meg a szövegben két gondolatot/kijelentést, melyre a válaszotokat alapozzátok. **6 pont**

B. Mit gondoltok, Mara egy olyan személy, aki képes szándékos és hosszú ideig tartó erőfeszítésre? A szövegre való hivatkozással nevezetek meg egy indokot, amivel alátámasztjátok az általatok adott választ. **4 pont**

C. A szöveg megvilágítja, hogy Mara törekvő volt. Nevezetek meg, az adott szöveg alapján két indokot, mely ezt alátámasztja. **6 pont**

D. Körülbelül fél oldalban mutassátok be Mara jellemét, G. W. Allport elméletének megfelelően, kiemelve a személy jellemének egy kardinális vonását és két fő-vonását. **10 pont**

E. Fogalmazzatok meg egy érvet, mellyel elvetitek azt az állítást, miszerint a *személyiség tulajdonságai instabilak és időben nem maradnak fenn.* **4 pont**